

Členství v politických stranách ve znamení evropského sjednocování

Vojtěch Šimíček

Ve dnech 13. a 14. listopadu se v německém Hagenu konala mezinárodní konference, věnovaná výše uvedenému tématu, kterou pořádal – jako již jednáctou v pořadí – Institut pro německé a evropské právo politických stran (Institut für Deutsches und Europäisches Parteienrecht). Samotnému jednání předcházelo společné zasedání kuratoria a vědecké rady tohoto institutu, kde předsedou kuratoria byl zvolen prof. D. Tsatsos a předsedou vědecké rady prof. K. Hesse.

Program konference byl rozdělen do několika tématických bloků. První z nich byl věnován problematice „Atraktivita nových forem spolupráce v politických stranách“, kde svá vystoupení přednesli (s velkou pravděpodobností) budoucí spolkový prezident J. Rau, místopředseda vlády Severního Porýní Vestfálska M. Vesper a H. Reul, generální sekretář zemské organizace CDU. Ve svých příspěvcích jednotliví referenti ostatní účastníky symposia zejména informovali o stavu a vývoji členské základny politických stran, které reprezentují (SPD, Svaz 90/Zelení a CDU), a uvedli názorné příklady způsobů, jakými se s větším či menším úspěchem snaží zabránit stagnaci a značné pasivitě členů.

Pro akce podobného typu je obecně velmi žádoucí, aby se vybranými problémy ústavního práva – jakožto do značné míry „politického práva“ – nezabývali pouze představitelé právní vědy, nýbrž také zástupci jiných společenských věd a také reprezentanti praxe, tzn. zejména aktivní politici. Zároveň

však lze – s určitou nadsázkou – zobecnit, že základním a velmi znatelným rozdílem mezi účastníky odborných konferencí z oblasti vědy a praktické politiky je zpravidla to, že vědci naslouchají a diskutují, zatímco politici toliko řeční. Přestože tedy jednotlivá vystoupení v rámci úvodního bloku byla velmi zajímavá, faktem je, že argumentace referentů se pohybovala v rámci určitých „stranických mantinelů“ a je také škoda, že všichni tři referenti bezprostředně po svých vystoupeních jednání konference opustili, neboť jejich další setrvání mohlo být bezpochyby oboustranně velmi přínosné.

Druhý a třetí tématický blok byl věnován „Přístupu a formám členství v politických stranách“. V jeho rámci zazněly jak příspěvky zobecňující, tak také jakési krátké zprávy o členství ve stranách ve vybraných zemích (Turecko, Rusko, Bulharsko, Rakousko, Nizozemí a Polsko). Největší diskusi zřejmě vyvolal U. Moritz s velmi polemickým problémem „práva na vstup do politické strany“. Velmi zajímavá byla diskuse, která zazněla vždy na závěr každého bloku a v jejímž rámci bylo možné také provádět určitou komparaci právní úpravy v různých zemích (včetně České republiky) navzájem. Přestože nedošlo k jednoznačné shodě na společných východiscích a závěrech, byly alespoň blíže vymezeny některé základní společné problémy: napětí mezi právní úpravou a zásahy státu na straně jedné a vnitřní autonomií politických stran, otázka kolektivního členství, vnitřní struktury stran, mož-

ná omezení přístupu k politickým stranám určitým skupinám osob atd..

Druhý den konference byl věnován tématu „Evropaizace členství ve stranách“ a dlužno uvést, že podle názoru celé řady účastníků znamenalo toto téma její skutečný vrchol. Jestliže totiž první den symposia byl věnován především popisu stávající situace v jednotlivých zemích, lze téma druhého dne označit jako výzvu do budoucna, kdy se teprve hledá odpověď na otázky vskutku základní, zejména na problém, zda mají evropské politické strany tvořit pouze strany národní (jak tomu je převážně dosud), nebo také individuální členové. Bylo velmi pozitivní, že jednotliví referenti a diskutanti se nepohybovali pouze v oblasti teoretických úvah, nýbrž vyjadřovali

se ke zcela konkrétním praktickým otázkám, s tímto tématem spojeným, a na tyto otázky hledali odpovědi.

Kromě odborné části měla konference i část společenskou, která spočívala – pokud pomineme velmi přínosné vzájemné neformální rozhovory jednotlivých účastníků – především v recepci, pořádané rektorem hagenské univerzity a v přijetí u starosty Hagenu.

Závěrem je nutno vyzdvihnout vynikající úroveň této konference, která kromě odpovědí na některé otázky přinesla velmi mnoho inspirativních myšlenek.